

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnih prejemih:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5:50
na mesec	1:90

Izreja vsak dan zvečer izvešeni nedelje in praznike.

Inserti veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insertih po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročila, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na plamena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6:50
na mesec	2:30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
pol leta	14—
četrt leta	7:00
na mesec	2:40

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede insertov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Deželni zbor kranjski.

X. seja.

Ljubljana, 28. septembra.

Dnevni red.

Dnevni red današnje seje obsega samo pet točk. Po zapisniku zadnje seje in predsedstvenem poročilu pride na vrsto poročilo dež. odbora o organizacijskem statusu za slovensko trgovsko šolo in zadržno šolo v Ljubljani. Ustno poročilo upravnega odseka (točka 4.) obsega 15 peticij o cestnih zadevah, poročilo v zadevi odprave premij za pokončevanje zveri, poročilo o zboljšanju Narinskih pašnikov in poročilo o načrtu službene pragmatike za deželne uslužbenice. Pod točko 5. so združena poročila finančnega odseka o dr. Lampetovem predlogu glede gospodinjstev na kmetih, o nujnem predlogu dr. Zajčevem glede petih ustanov za medicinske slušatelje, o zvišanju letnega prispevka za kmetijsko kemično preskušališče, o dovolitvi pobiranja vodovodne naklade v Malih Vižmarjih, o podpori za zgradbo ceste Boh. Bistrica - Ravne in zgradbi vodovoda Cirknica - Rakek. Ker je zbornica v zadnji seji naložila odsek, da tekem treh dni poročajo o vloženih nujnih predlogih, pridejo ta poročila pred drugimi točkami dnevnega reda na vrsto.

Otvoritev seje.

Predseduje dež. glavar pl. Šuklje, vlado zastopata dež. predsednik baron Schwarz in grof Küni-gl, zapisnikar Uršič.

Dež. glavar otvori sejo ob 10. uri 35 minut.

Zapisnik zadnje seje se prečita.

Poslanec Demšar se — pretepa v zbornici.

K besedi se oglasi posl. dr. Novak. Tekom zadnje seje je neki Franc Demšar iz Čestnice, ki ga osebno ne poznamo...

Glavar: To se je vršilo v tajni seji.

Posl. dr. Novak: Bilo je potem govora o celi stvari v javni seji. Vprašam torej g. dež. glavarja, kaj bo ukrenil proti temu, da se ne bodo s strani posl. Demšarja vršili več v bodočnost taki nevalificirani nastopi, kakor se je dogdil v zadnji seji, ko me je dejansko napadel, dasiravno nisem bil nič kriv.

Dež. glavar: V vsakem takim slučaju bom vedno storil svojo dolžnost, ali stvar se je izvršila v tajni seji.

Dr. Novak: Pretepanje ni bil predmet tajne seje.

Dež. glavar: Obljubi, da bo ukrenil vse potrebno.

Dnevni red:

Dež. glavar: Preidemo k dnevnemu redu.

Posl. dr. Tavčar: Prosim besede k dnevnemu redu.

Dež. glavar: Vem, kaj hočete povedati. Praksa je, da se more poročati ustmeno, ako ni nobenega ugovora.

Poslanec dr. Tavčar: »Ta polemizuje z mano, še prej nego sem izpregovoril!«

Posl. dr. Tavčar: Zapazil sem v svoje začudenje, da ni na današnjem dnevnem redu poročila verifikacijskega odseka, o zadnjih volitvah. Odsek je sklenil poročati pismeno, kar je popolnoma pravilno, a stvari ni na dnevnem redu. Na dnevnem redu pa je ustno poročilo o službeni pragmatiki za deželne uslužbenice. Taka važna stvar se ne more rešiti kar tako, v smislu opravičnika se mora poročati pismeno.

Dež. glavar glede na ta ugovor odstavi z dnevnega reda ustna poročila. Na dnevi red pride poročilo o dr. Lampetovem nujnem predlogu glede organizacije gospodinskih tečajev.

Poročevalec posl. Povše izjavi, da glede na ta predlog ni pripombe, da pismeno poročilo odpade.

Dež. glavar odstavi torej tudi ta predlog z dnevnega reda.

Ustanove za medicinske slušatelje.

Poročevalec dr. Krek poroča o nujnem predlogu posl. Zajca glede na ustanovitev petih ustanov za medicinske slušatelje v znesku po 700 K letno.

Predlog se sprejme brez debate.

Deželni železniški svet.

Poslanec Lenarčič nujno predlaga, da se nanovo oživi železniški svet in izvrše tozadevne dopolnilne volitve.

Posl. Lenarčič: Oglasil sem se z nujnim predlogom, ker je nujno potrebno, da se reši zadeva, ki že dolga leta spi. Spominjam se nujnega predloga bivšega deželnega poslanca Hribarja v zadevi zgradbe malih železnic. Razprave o tem predlogu so se vršile v letih 1893, 1894 in se je sklenilo, da deželni odbor odpošlje deželnega inženjerja Hraskega na

štajersko v svrhu proučevanja deželnih železnic. Hrasky ni mogel iti, pač pa sta šla višji nadzornik Klemenčič in referent dež. odbora v Gradec in proučila stvar. Deželni odbor je nato priporočal, da se napravi zakon o deželnih železnicah in ustanovi deželni železniški svet. Deželni odbor je nato predložil zakon, ki je bil sprejet in ravno tako organizacijski statut deželnega železniškega sveta. Bilo je le nekaj majhnih sprememb glede sestave deželnega železniškega sveta. Deželni železniški svet se je na to sestavil. Moral bi se vsaj enkrat na leto sestati. Sešel se je pač enkrat takoj po ustanovitvi in razpravljal o trebanjski železnici. Dvanajst let sem se pa železniški svet ni sešel. Govornik se je večkrat potrudil k dež. glavarju, da skliče železniški svet, ker je veliko stvari treba rešiti. Ker se deželni glavar ni na to oziral, je napravil pismeno ulogo. Deželni glavar se je skliceval vedno, da je kak član odsoten. Po zakonu je treba, da prej razpravlja o vseh železniških stvarih železniški svet, a vse, kar se je storilo v železniških vprašanjih, se je storilo brez železniškega sveta. Tako je bilo pri belokranjski železnici. Cela zadeva je bila spocetka strašansko zavozena. Centralna vlada ni mogla opravičiti svojih uslužbenecv glede trasiranja. Državni železniški svet je soglasno sklenil drugo trasiranje.

To je en sam slučaj. Deželno zastopstvo bi bilo moralo izpregovoriti svojo besedo o celi stvari. Govorniku je leželo na tem, da se železniški svet oživi, kajti imel bo mnogo dela. Treba ga je oživiti, ker sedaj več ne obstoji, ker je članom pošla poslanska doba, nekateri so pa sploh že umrli. Zato naj zbornica sklene, da se naroči deželnemu odboru, da ukrene vse potrebno, da se deželni železniški svet zopet oživi in čim najprej izvršijo dopolnilne volitve v deželni železniški svet. Zadeva naj se izroči upravnemu odseku. (Odobranje naprednih poslancev.)

Nujnost in meritum predloga se sprejmeta soglasno brez debate.

Podaljšanje kamniške železnice.

Poslanec Lavrenčič utemeljuje nato svoj predlog na podaljšanje kamniške železnice do savinjske proge. Navaja med drugimi posebno prevoz smodnika. Poudarja tudi, da bi ta nova zveza zelo razbremenila velenjsko železnico, ki po otvoritvi

turske ne more preobvladati velikega prometa. Podaljšala naj bi se kamniška železnica do Polzele. Železnica bi bila tudi v strateškem oziru velikanskega pomena, mnogo važnejša nego južna, ki vodi posebno ob Savi po zelo neugodnem terenu.

Predlog gre za tem, da deželni odbor v tej zadevi stopi v zvezo z deželnim odborom štajerskim in posreduje, da državni zbor stori tozadevne sklepe. Na vsak način naj pa se podaljša železnica od Kamnika naprej, ker bi bilo sicer mesto pritisnjeno popolnoma ob stran.

Predlog, za katerega glasuje vsa zbornica, se izroči upravnemu odseku.

S tem je dnevni red današnje seje končan.

Interpelacije.

Poslanec Piber interpelira deželno vlado v zadevi bolnišničnega poslopja na Bohinjski Bistrici.

Poslanec Višnikar interpelira deželno vlado v zadevi kanalizacije v Ribnici in vpraša, zakaj se tozadevna prošnja županstva v Ribnici ni rešila, dasiravno že leži nad dve leti pri deželni vladi.

Isti poslanec interpelira v zadevi zgradbe belokranjske železnice in vpraša, zakaj se zgradba te tako nujno potrebne železnice po nepotrebnem zavlačuje, dasiravno bi se bila že zdavnaj morala izvršiti, pa še sedaj ni razpisana.

Odseki. Petitionerje.

Finančni in upravni odsek imata skupaj sejo 29. t. m. ob 3. popoldne, odsek za preuredbo opravičnika 30. t. m. ob 3. popoldne, za reorganizacijo deželnih uradov 28. ob pol 5., šolski 29. ob 10. popoldne, za deželne naprave in finančni 29. ob 10. popoldne, upravni 29. po skupni seji finančnega in upravnega odseka.

Zbornici je došla cela vrsta peticij, ki se izročijo večinoma finančnemu odseku. Zlasti veliko je prošenj za podporo raznim pogorelcem.

Deželni glavar izjavi nato, da bo počakal toliko časa, da mu dajo odseki gradiva za dnevni red, zato naznani prihodnjo sejo pismeno.

To pa zato, ker je poslanec dr. Tavčar s svojim ugovorom dosegel, da so se morala odstraniti z dnevnega reda ustna poročila, za katere ni tozadevne pritrditve zbornice.

Poslanec dr. Triller: C est la guerre, gospod glavar!

Zaključenje ob 12. uri 15 min.

Ceški deželni zbor.

Praga, 27. septembra. Dosedanja prizadevanja dež. maršala princa Lobkovic niso imela nobenega uspeha. Tu vlada velik pesimizem z ozirom na delavnost dež. zbora.

Ogrska kriza.

Budimpešta, 27. sept. Izvrševalni odbor stranke neodvisnosti je imel dopoldne pet minut trajajočo sejo. Predsednik Kossuth je povedal, da ga bo cesar v kratkem pozval v avdienco, in zato naj bi se z posvetovanjem počakalo. Sklenili so naj bi se drž. zbor sklical šele 5. oktobra.

Budimpešta, 27. sept. Parlament bo jutri vzel na znanje poročilo bančnega odseka in bo potem odgoden na en teden.

Budimpešta, 27. sept. Kossuth bo v avdienci pri cesarju odločno zavzel stališče proti Wekerlu. Hoče biti edini kandidat, ki bi mu bila izročena naloga sestaviti novo ministrstvo. To pa bi bil najhujši udarec za dualizem.

Srbija.

Belgrad, 27. sept. V oktobru pričakujejo tu obiska članov ruske dume, ki bi se bil moral vršiti že v juliju. Ruskim gostom, med katerimi bodo predsednik dume, dalje grof Bobrinski, Miljukov, Gučkov itd. se pripravljata slovesen sprejem.

Turčija.

Carigrad, 27. septembra. Tu se odločno demantira vest o nameravani kretski konferenci in o potovanju prestolonaslednika v inozemstvo.

Dnevne vesti.

+ Iz tajne seje deželnega zbora kranjskega z dne 23. septembra 1909 poroča sobotni »Slovenec« o interpelaciji, ki so jo vložili in potem umaknili narodno - napredni poslanci ter z njemu lastno slastjo povečuje surovost tipičnega klerikalnega poslanca Demšarja po dom. Čočovega Franceta. Ta mož pretepaških manir si je med seboj kar nakrat jel zavihavati rokave in zagrabiti meni nič tebi nič v bližini stoječega g. poslanca dr. Frana Novaka, ki se je pregovarjal z g. dr. Šusteršičem glede vsebine interpelacije, hoteč mu — dr. Novaku — iz bogsigavdi kakšnih bestialitnih nagibov kaj žalega storiti, a je že

LISTEK.

Za stavo.

Slika. Spisal Vilko Mazi.

(Dolje.)

»Ne, ne, to se prazne, ljudje božji! Če verjamete, ali pa ne: jaz pa se ne bojim strahu nikjer in tudi na križpoti ne!

Kaj mislite,« se obrne proti gospodom, ki so pustili karte spodaj na mizi in se z zanimanjem primaknili bliže družini in Vardjana, »kaj se mi je pripetilo predlanskim, ko sem bil v Vranjem za grobarja! Bog mi obrni še drugo oko, če bom kaj lagal.

Poleti je bilo in silno vroče. Še ponoči se ni podelja s soproga. Bilo je baš okoli Velikega šmarna, ko je umrl tisti stiskač na Špilji — kako so mu že rekli no — fa — farr — zej? nak, malo drugače...«

»Fahrensberg!«

»no, no tisti, da! Saj ti ga poznaš dobro, Požirek. Bog mu ne zameri, dobrega ni storil siromaku! Stiskal je, kakor bi čakal sodnjega dne, vsega je imel dosti, pa mu je vendar smrt sedla za vrat.

Za tistega Farousperkarja sem skopal jamo. Zemlja je bila rušava, zato sem se zaposlil s kopanjem do noči. V vas se mi je tožilo, pa tudi prevroče je bilo ležati v senu, zato

sem slekel suknjo, pa sem jo podolgem pogrnil po tleh jame in zaspal.«

»Je bilo vsaj hladno«, se omdrne dvomljivo poštar.

»O, še kaj drugega, le poslušajte, res ne lažem!

Mesec je prisvetil izza zvonika; baš zadnji krajec je bil. V jamo je padla tista svetloba in me predramila. Kmalu nato je odbrenkalo na Vranjem polnoč. Zaspal sem spet, toda kar naenkrat začujem nad sabo zamolklo mrmranje, stresanje težkih verig in počasno potrkavanje v zvoniku. Ko se ozrem kvišku, zagledal sem tri visoke prikazni brez glav in vsaka je držala prižgano svečo nad jamo, da mi je kapalo po obleki...«

Vsi strme poslušajo. Anica se strahom oklene matere, učitelj jo prime za roko. Ni mu je nočoj odtegnila, kakor drugekrat. Vesel je bil, da je Vardjan pravil svojo zgodbo, saj ni bil še nikoli tako srečen, kakor tiste trenutke. Ponos krasotice je vtornil v bojazni. Bila je brez moči, kakor dete.

»O, Vardjan, da bi ne nehal!« je prosil skrivaj Svetlič, drhteč od sreče in blaženosti! Pepca in Minka ste se držali za roki. Debeljaka je ležala po tleh v mirnem neredu... vse oči so gledale Vardjana, kakor okamenle...«

»Nikar se ne bojte, gospodična Anica!« se je junačil učitelj ter jo tesneje prijel za roko, pravzaprav ne

raditega, da bi ji dajal poguma, marveč, da je počil svoja žejna čustva.

»Ne bo te pojedlo, Ančka, ne, saj še mene ni«, potrdi Vardjan, »le nikar se ne plaši!«

»Saj res, gospodična! Le nikar se ne bojte; saj smo mi pri vask, so tolažili gospodje.

»Mene je strah!« vikne z otroškim glaskom.

»Saj si pri meni, ubožica!« jo objame skrbno mati, ter pritiska k sebi, kakor kdaj pred desetimi leti. Zdaj se je vmirila in Vardjan nadaljuje: »Kaj bo pa to? sem se natihem zavzel... Nekaj dihov še poslušam tisto godrnjanje, potlej pa se ojuočim in vprašam: »Kdo ste božji!«

»Vardjan, spokori se!« je zamolklo odgovorilo in verige so zarožljale z vso silo... »Vardjan, Vardjan, je javkalo vzdihovanje in se pripogibalo.«

»Vardjan je zaspal«, sem zamrmral in se obrnil, da bi zaspal... Pa spak mi ni dal miru, ampak godlo je še naprej... in ko je začela leteti name ruša in spreperle kosti, boga mi, takrat mi je pa kri zavrela!... Čakaj, čakaj, šent, da vstanem, pa te oplazim s krampom čez pleča, če jih kaj imaš!... Dvigнем se, da bi skočil iz jame, oprem se na motiko in mahom sem bil zunaj. Pa čujte, — žive duše ni bilo več blizu! Zginilo je,

kakor kafa... Ozrl sem se okoli, mesec je svetil, da se je videlo po vsem pokopališču in tam za mrtvašnico so skočila tista zdeli čez zid. Še verigo sem čuk, ko je zdrčala na senošet... Kdo bo šel za njimi! — sem si mislil... Zadaž v zvoniku pa je še vedno pozvanjalo... Čakaj, ti mi pa prideš v pest! — Snamem motiki ročaj, pa se splazim previdno za kristijo pod zvonik. Na oglu malo poškilim po prikazni, ki jo je pod kolena obseval mesec. Glave ni bilo nikjer in tudi rok nisem videl, ker so držale za vrh pod belim ogrinjalom. Toda, ko se je vzdignila vrv in se je vspela roka za njo, privzdignilo se je ogrinjalo precej visoko, da sem natančno razločil — boso moško nogo... Hej, čakaj no, zapomni si boš, kdaj si zvonil Vardjanu — si mislim, pa naglo skočim pod zvonik in primem prikazen za vrat... Kaj mislite, da se je kaj oglašilo! kar strepetalo je od straha... Vlečem žabo na mesec, da se raztegne po travi in ko potegnem z nje tisto odelo, kaj misliš, Požirek, koga spoznam?... Veš — ha ha ha! — veš, tisti tvoj hlapec je bil, ki ti je komate pokradel, pa vajeti razrezal na drobne kosce.«

Ha ha ha! se zagrohoče rasočarano vse prek, samo Požirek srkne vmes:

»Zadušil bi hudiča, še danes mi je žal za tisto opravo!«

»Kaj boš pa dušil komarja, saj ni bilo več skoro živga v njem! Ko je prišel k sapi, je pokleknil predme in me zabožjovoljo prosil, naj ga izpustim. Kakor paglavec je obljuboval, da ne bo več nikdar, nikdar... Zatrjeval je, da so ga fantiči siloma sabo vzeli, da še vedel ni, kam ga peljejo... pa kaj bi se pregovarjal z Judežem! Lagal je, saj vem, da je lagal, ampak vseeno se mi je smilil in da se mi ni, bogme, da bi bil jezik iztegnil na mestu, taka me je imela! — Pokoncu sem postavil potepuha, brenil ga skozi vrata in legel sem spet v jamo, pa sem spal v miru do jutra...«

Tako vam je, dragi moji, s strahovi... Pa blebečejo babe! — Kaj bo baba, ki se boji še boljše sence! — Vardjan pa se ne boji ne hudiča, ne birač!«

»Dobro jo je pogodil! Bog živi Vardjana!« ploska debeli davčni kontrolor.

»Ta je bila pa dobra«, so ploskali drugi in kimali pritrjujejo, pa prišli za kozarce in pili.

Družina se je spet lotila dela; tudi Anice ni bilo več strah. Vesela je bila, da je končal žganjar, prav tako, kakor je bil nevoljen učitelj. Roko mu je izmaknila in vedla se je, kakor pred zgodbo. Vardjan se je pomaknil spet v kot, prijel za frakelj in gledal k mizi, kjer je pila gospoda.

(Dolje prihodnja.)

pri prvem poskusu odstopil od svoje daljne namere. Zatrjuje se pa nam in to resnici na ljubo povemo, da noža takrat Čočov France še ni imel v rokah. G. deželnega glavarja, ki je pred otvoritvijo seje zagotavljal deželni zbor, da ima silno razvit čut dostojnosti, seveda prav nič ne mika doseči, da se ta dostojnost udomači tudi pri njegovih tovariših klerikalnih poslancih! Količkej temperamenten poslanec narodno - napredne stranke pa se bo očitno moral od sedaj naprej za vsako sejo primeroma pripraviti, da zamore zavračati v pravo smer izbruhe čuta dostojnosti klerikalnih Čočovih Francetov. Na zadovno vprašanje poslance dr. Novaka v današnji seji — deželni glavar ni hotel dati nikakega ukora Demšarju. — Besedam deželnega glavarja o namenu varovati dostojnost dež. zbora pred klerikalci — itaj ne verjamemo.

Nov osek v deželnem zboru. Po dogodkih v zadnji tajni seji kranjskega deželnega zbora, o katerih je govora bilo tudi v današnji javni seji in ki razsvetljuje v naravnost divni luči vso sirovost nekaterih klerikalnih zastopnikov slovenskega ljudstva v našem deželnem zboru, bodi nam dovoljen sledeči predlog in sicer nujni: »Slavni deželni zbor skleni: Izvoli se izmed klerikalcev pretepaški osek, kateremu bodi načelnik gospod poslanec dr. Anton Bonaventura Jeglič, knez in škof ljubljanski, gospod na Goričanah in v škofijah zavodih, tudi, toda samo bivši gospod v Gornjem gradu itd. itd., da navedemo vse njegove »tituluše«, in nam »Slovenec« zopet ne bo predbacival neolikanoosti, načelnikov namestnik gospod poslanec dr. Evgen Lampe, poročevalec, eventualno tudi sluga, pa »gospod« deželni in državni poslanec Čočov France. Osek bi gotovo zelo uspešno in prav posebno blaznilo, pred vsem pa skrajno dostojno deloval v tajnih sejah, kjer bi njegovo delovanje lahko ostalo skrito pod nepristranostjo neizpremenljivega gospoda deželnega glavarja. Stvar je res nujna, ergo fiat!

Hein in Schwarz. Od »Kranjske šparkske« podkupljeni klerikalci nastopajo tako, kakor bi bili v službi barona Schwarza. Samo dobro plačan lakaj, ki trepetaja za dobro službo, brani in zagovarja svojega gospodarja tudi takrat, kadar ga v svojem srečanju obsoja. Ravnotako, kakor tak lakaj, delajo klerikalci. Schwarz jim je vse, ohraniti Schwarz na svojem mestu, to jim je cilj vse politike. Priča tega je deželni zbor in jasno se zrcali to tudi v »Slovenec«. Tako se potegujejo za Schwarza, da se jim kar v glavah vrti. Da bi Schwarz povzdignili, vpijejo tudi na Heina. To pa ni pametno, kajti s tem le opozarjajo ljudi na velikanski razloček med Heinom in Schwarzem. Hein je bil odlični upravni uradnik, kakršnih je bilo na mestu dež. predsednika le malo, Schwarz pa je najslabši vseh dež. predsednikov. Hein si je pridobil za deželo velikih zaslug na gospodarskem polju, Schwarz pa ni za deželo prav nič dobrega storil, nego ji samo škodoval. Hein je bil Nemeč, a ni nastavljal nobenega uradnika, ki ni bil zmožen slovenskega jezika, Schwarz pa je vtihotapil vse polno nemških uradnikov, ki ne znajo prav nič slovenski. Pod Heinom so uradniki delali in morali so dobro delati, ker je Hein vse znal in vse vedel in je zahteval dobro delo; pod Schwarzem delajo uradniki kar hočejo, a delajo slabo in površno, ker jih Schwarz sploh ne kontrolira, ker je Schwarz vedno »nicht informierte« in ker mu manjka zmožnosti in energije, da bi skrbel za dobro uradovanje. Toda kaj je klerikalcem za vse to, ko ugodi Schwarz vsaki njihovi želji in zahtevi, ko mu je le eno v mislih, kako bi ustregel klerikalcem, da jim utrdi stališče in da bi klerikalci v njem videli svojega dobrotnika, katerega drže v lastnem interesu. Prav ker je podpiranje Schwarza samo v klerikalnem interesu in ne v interesu Kranjske dežele in njenega prebivalstva, zato je zelo neumno, da klerikalci spominjajo javnost na barona Heina ter izzivajo ljudi, da delajo primere, ki naravno da izpadejo zelo slabo za klerikalce in za Schwarza.

Stekli so! Priporočamo v vspešno čtivo tudi sinočnega »Slovenca«. Zverinsko se dere in zverinsko se zaletava na vse strani. Popolnoma tako, kakor bi hotel prozoročiti splošno klanje naprednjakov. Ne dvomimo, da bodo gotovi stebri klerikalizma, kmetski pretepači in ubijalci, kar nože brusili, čitajoč nore izbruhe »Slovenčev«. Resni in pametni ljudje se bodo tem norostim samo smejali. Simptomatično pa je to divjaško tulenje in pozivljanje na klanje vendar. Vsakdo se vprašuje: Kaj pa se je zgodilo, da so klerikalci divji, kakor stekli psi. In to vprašanje je čisto naravno. Samo človek, ki je v najgroznejši, najobupnejši stiski, človek, ki si ne zna več pomagati, zdivia tako. Če bi

napredna stranka tako zdivila, bi se nič ne bilo čuditi, saj je v dež. odboru v manjšini in mora prenašati klerikalno strahovlado. Ali klerikalci imajo vendar vse kar morejo imeti: imajo večino v dež. zboru in v dež. odboru, imajo zvezo z nemškimi »Kranjsko šparkske«, imajo ogromno večino med kranjskimi državnimi poslanci in imajo barona Schwarza v žepu. Kaj jim je torej? Ali mar izgubljajo tla pod nogami?

Kje je resnica? Predno je bilo zaključeno zadnje zasedanje poslanske zbornice in ko so se izjalovila posredovanja dr. Luegerja, je ministrski predsednik Bienenrath še sam poskusil pripraviti obstrukcioniste k pameti in je med drugimi poslanci poklical k sebi tudi dr. Šusteršiča. O dotičnih pogajanjih je izšel uradni komuniké, v katerem je bilo povedano, kako nemogočnosti je zahteval dr. Šusteršič. Med drugimi je zahteval ustanovitev treh slovanskih vseučilišč naenkrat. To uradno razkritje je razkačilo vse slovanske stranke. Celo češki klerikalci, prej najzvestejši zavezniki klerikalcev, so postali besni, da je dr. Šusteršič s svojo zahtevo kulturno tirjatev češkega naroda spremenil v političen postulat in s tem povoljno rešitev vseučiliškega vprašanja silno otežkotal. Ravno takega mnenja so bile vse druge slovanske stranke. Dr. Šusteršič si je hotel pomagati iz stiske in sicer na način, ki bi se ga imetelj visokega ordna in kandidat za ministrski portfelj pač ne smel dovoliti. Dr. Šusteršič je kratkotalojil, da bi bil zahteval tri slovanska vseučilišča naenkrat. Morda je mislil, da se vlada ne bo dosti zmenila za njegovo tajeenje in da je bo smatrala za navaden političen manevar. A zgodilo se je drugače, kakor je računal dr. Šusteršič. Vlada je v Šusteršičevem tajeenju videla poskus, postaviti njo na laž in udarila je nazaj, da je Šusteršič kar cepnil na tla. Izšel je nov uradni komuniké v katerem je vlada naravnost obdelila dr. Šusteršiča, da laže in se sklicala na pričevanje treh ministrov. Tedaj je bil spor seveda odločen, kajti zdaj ni nihče več dvomil, da trije ministri niso lagali. Posledica tega so bile uprave grozne. Stranke in listi so planili po dr. Šusteršiču in zlasti nemški klerikalni listi so ga strahovito mesarili. Tako so ga podajali, da se je rešil nam smilil in da nismo hoteli rekapitulirati tistega divjanja proti njemu. Naša noblesa se nam seveda ni izplačala; napram klerikalcem je noblesa vedno nekaj, kar se ne obnese. Klerikalci sploh ne ve kaj je noblesa in zato je ne zna ceniti. Namesto, da bi bili klerikalci hvaležni za našo kavalirsko prizanesljivost, nas še nekaj hrulijo in nekako izzivajo. »Slovenec« vpije in se jezi, da vladi več verjamemo, kakor dr. Šusteršiču. Ljube duše klerikalci, trem ministrom bo ves svet več verjel kakor dr. Šusteršiču, ki je opetovano dokazal, da ima nekam čudne nazore o resnicoljubnosti. Ne bomo pogrevali starega zelja, ali zahtevati, naj bi več verjeli dr. Šusteršiču, kakor trem možem, ki so svetovali cesarju, to je vendar nekoliko preveč predrzno. S takimi izjavami naj nam »Slovenec« kar nič več ne prihaja.

Obrtna šola. Uprav živinsko so klerikalci divjali v drž. zboru proti finančnemu ministru Bilinskemu. Napadali in psovali so ga, kakor najhujšega liberalca in morda bi bili še Demšarja pustili z verige, ko bi jih vlada ne bila pognala na počitnice brez dijet. In ta isti Bilinski, ki so ga klerikalci tako napadali in preganjali, je na posredovanje župana Hribarja pomagal slovenskemu narodu in ljubljanskemu mestu do veličane pridobitve, do obrtne šole ter daroval mestu 900.000 kron za zgradbo poslopja. To klerikalce seveda strašno boli. Tista vlada, ki je ustavila podpore za vodovode, pa daruje ljubljani 900.000 kron za obrtno šolo in ustanovi to šolo, ki bo za razvoj obrtnosti in industrije na Slovenskem velikanske koristi. Kdor ni tako zabiti, da bi ga lahko asentirali k čukom, ta mora spoznati pomen tega uspeha. Klerikalce lomi seveda besnost tako, da bodo še eksplodirali same togote in na vse načine poskušajo razširiti mnenje, da to nič ni, kar je storil Bilinski in kar je dosegel Hribar. Vse skup ni nič vpiljejo in sicer vedno obupneje, ker jim še farovski kravec tega ne verjamejo. Ustanovitev obrtne šole in 900.000 kron prispevka za poslopje — to je nekaj takega, da je vse klerikalno cvilenje samo otročje. Ljudje vedo, kaj to pomeni in se klerikalni zavisti samo smehljajo, posebno ko vidijo, da so jo klerikalci tako zavozili, da so pripravili deželo in svoje lastne pristaje celo ob državne prispevke za vodovode.

Dr. Šusteršič in slovenski narod. Nečemo postati osebni in kolikor časa bo sploh mogoče, se bomo vzdrževali osebnih napadov, dasi oznanjajo klerikalni listi moralno načelo, da smeš nasprotnika grditi, zasramo-

vati, pobijati in uničiti tudi s silo. Toda vsaka stvar ima svoje meje. Kar piše »Slovenec« o osebi dr. Šusteršiča je malo preveč izjavljanja. Naj nam klerikalci pokažejo le eno najpomembnejšo pridobitev za katero se ima slovenski narod zahvaliti dr. Šusteršiču, le najmanjšo koristno stvar ki jo je storil za slovenski narod. Tiste puhlo glave tirade, ki jih spušta »Slovenec« v svet, so dobre za agitacije med ljudmi, ki volijo še kakega Drobnjca, ali tiskati jih, to je brezstidna provokacija.

Deželna električna centrala. Piše se nam: Velečeni gospod urednik! Lahko mi verjame, da projekt o deželni električni centrali na Pavšlarjevih vodnih silah nima nobene realne podlage. Če se bodo sploh uvaževali stvarne okoliščine, potem v obče ne pride do zgradbe te centrale, kajti v današnjih razmerah graditi centralo, to je blaznost. Čuje se od več strani, da je električna centrala samo pretveza in da ne gre za nič drugega, kot za finančno aranžiranje Tomaža Pavšlarja. Ne lastim si v tem oziru nobene sodbe, to pa moram že reči, da te popolnoma neobvezne izjave, ki jih zdaj pobira dež. odbor ne napravljajo nič kaj dobrega vtisa. Dokler ljudje ne vedo, koliko bo električna veljala dolej nimajo take izjave nobenega pomena. Danes podpisate tako izjavo vsak kajzar na deželi — saj ne ve, kaj podpisuje in saj ni nič vezan, ozirati se na svojo izjavo. Deželni odbor je s svojo brošuro nevedne ljudi zbegal. Kaj drugega, kakor zbegati jih, se mi zdi, da sploh ni bil njegov namen. Najubožnejši kmetiči, ki takoreklo še s škarjami rezanico napravljajo, sanjarijo danes o električnih strojih. Ljudje, ki še toliko niso napredovali, da niti mlatilnih strojev nimajo in mlatijo s cepeli, kakor pred 500 leti, naj jutri začno najmodernejši način gospodarjenja, tisti ljudje, ki še verjamejo, da je oče teh novodobnih iznajdb hudič? Zaočalost kmetskega ljudstva je jamstvo, da se bo deželna elektrarna vsaj deset let borila, predno bo med kmetski sploh kaj konsumentov dobila. In še potem bo centrala od kmetskega ljudstva komaj toliko zaslužila, da bo imela za mašo. Edino industrija bi mogla dati centrali toliko zaslužka, da bi izhajala. Industrija bi seveda bili veseli, če bi dobivali električno pomeni; če bo draga, je pa sploh ne bodo vzeli. Toliko industriji, da bi mogla vzdržati veliko centralo, pa sploh nimamo in še tudi saj 10 do 15 let ne bomo imeli. Dovolite, da vam izrečemo svoje priznanje, da v tej zadevi tako krepko in spretno varujete javno korist. Če potrebujete od mene kakih informacij sem vam z veseljem na razpolaganje.

Nemščina edin razpravni jezik v deželnem zboru štajerskem. Kakor poroča »Montags Zeitung«, bo zveza nemških nacionalnih strank v štajerskem deželnem zboru predlagala, da se zakonitim potom določi nemščina za edini razpravni jezik v deželnem zboru. »Narodni Dnevnik« izjavlja na to, da bode deželni zbor pomre razbit, kakor bodo mogli Nemci to svojo nakano uresničiti. Nemci so res čudni. Kjer so v večini, tam hočejo manjšino zatreti, kjer so pa oni v manjšini, tam hočejo imeti celo večje pravice kot večina. Kakor vse kaže, hočejo Nemci provzročiti državljansko vojno. Pruski kanoni so baje že pripravljeni za avstrijske Slovence.

Iz šolske službe. V brezplačno šolsko prakso so vstopile učiteljske kandidatkinje Marija Orožen in Josipina Močnik v Kamniku in Ivana Dereani v Postojni. Mesto obolelega učitelja Mihaela Kalana pride v St. Peter kot suplent Ivan Gabrovšek. Učiteljski kandidat Rudolf Cerar pride kot prov. učitelj v Selo na Dolenskem. Mesto obolele učiteljice Pavle Brezovšek pride v Rovte učiteljska kandidatkinja Ivana Čuč. Mesto obolele učiteljice Marije Modic pride v Babino polje učiteljska kandidatkinja Josipina Jager. Učiteljska kandidatkinja Antonija Göderer pride za suplentino v Spod. Logatec.

Slovensko deželno gledališče. V soboto, dne 2. oktobra t. l. se otvorila gledališka sezona z dramsko predstavo (za nepar), v nedeljo popoldne ob 3. je prva ljudska dramska predstava, v nedeljo zvečer pa je prva operna predstava (za par). Kakor doslej, se vrše tudi v bodoče popoldanske predstave ob nedeljah izven abonementa. Vse operne in operetne premijerske predstave se vrše izven abonementa. Prva dramska noviteta bode Michaelisova drama »Revolucijska svatba«; prva ljudska predstava bo vzrizoritev Nestrojeve burke »Utopljence«, prva operetna noviteta Fallova »Dolaraka princeza«; prva operna noviteta pa d'Albertova »Nižina«. Ker je opera »Nižina« v pevskem in zlasti orkestralnem oziru izredno težka, se vzprizori kot prva opera v novi opremi in s pomnoženim zborom opera »Lohengrin«.

Svatba v revoluciji. (K premijeri v slov. gledališču.) Sloven-

ako gledališče začne letošnjo svojo sezono dne 2. oktobra z Michaelisovo dramo iz dobe velike francoske revolucije. Danek avtor je v tej drami ustvaril delo, ki nima prav nič skupnega z običajnimi »salonskimi igranicami«, ki nimajo drugega namena, nego da izpolnijo en večer. Igra ima v sebi mnogo sveže sile, vroče krvi, odločnosti, komponirana je s prevdarskom in z umetniškim zanosom. Ne najdemo tu Sardonovskih intriganov, ne Maeterlinckovih solzarjev, temveč prave ljudi francoske revolucije, ki imajo svoje individualne poteze, akoravno predstavljajo v glavnem dva tipa: rojaliste in revolucionarje, izumirajoče in rodeče se pokolenje. In njih vzajemno razmerje je avtor odkril s prav srečno roko, brez ozira na čas. Saj mu pravzaprav ni bilo do tega, da poda historično sliko, to mu je le okvir, glavno jedro pa je večno raziskavani in nikdar še ne rešeni problem: ljubezen. Ta ljubezen ovlada celo igro, je v resnici elementarna sila, ima globoko zvezo z večnostjo in resničnostjo. Vsi efekti in teh je prav mnogo — so globoko in strogo motivirani, brez vseh nepotrebnih okrasov, stopnjujejo se h končni efektni zakončivosti. Vsebinska je na kratko sledeča: Nekaj scen v aprilu od večera do jutra 1. 1793. na gradu v bližini Condé. Emigrantje se vračajo s tujo vojsko v deželo; eden z njih prihaja, da se oženi z davno obljubljeno mu nevesto. Abbé vidi v poroki simbol: nevesta, francoska dežela, se zopet združuje s svojim pravim gospodarjem. Ko novi zakonski par odide v kapelo, se spusti stari služabnik v pogovor z mlajšim, ki je že ves prežet z novimi idejami. Po poroki odide vojaštvo naprej, le mladi soprog ostane na 24 ur pri svoji ženi. Markizo zelo boli, da grede emigrantje s tujimi vojniki proti rodnemu deželi, kajti čuti se Francozinjo vkljub krvavemu delu revolucije. Pri gostiji naenkrat pridrvi konventsko vojaštvo v grad. Komisar takoj razglasi naglo sodbu: markiza obsodi na smrt, markizo oprosti in razveljavi ravnokar sklenjeni zakon. Na njeno prošnjo pa odloži smrtno obsodbo na jutro. Mlada poročena sta čez noč sama. Moč trepetaja pri misli na bližajočo se smrt, soproga pa mu daje poguma. Posljejo po častnika, ki je bil dosegel odločitev smrti ter ga hočejo podkupiti — seveda zaman. Smeje se trepetajočemu markiju in mu ponuja pištolo, naj sam konča svoje življenje. Končno mlada gospa ponudi častniku kot odkupnino za svojega moža — sebe samo; častnik je premagan. Da markiju svojo obleko, pove mu geslo, sam pa obleče njegovo obleko. Marki je rešen. Markiza pa sedaj neče izpolniti obljube. Njena obljuba je bila samo virtiozna igra. Ko pa vidi, da bo častnik moral svojo uslugo plačati s smrtjo, se vname v njenem srečju ljubezen do rešitelja markijevega. Neče, da bi se žrtvoval, in tudi komisar sam bi ga rad rešil; častnik pa skoči v markijevo obleko na balkon, na njegovo povelje zagrmí salva in od krogelj zadet pade na tla. V celi igri nahajamo seveda marsikaj, česar ne moremo čisto akceptirati: v tretjem dejanju n. pr. junaška odločnost častnikova, ki je preveč ekstremna, da bi ne delala na nas teatralnega dojema; ali pa izsiljenja lastne smrti, ki je preveč poslednja, da bi mogli verjeti na resničnost. Sploh je v celi igri vse samo pripomoček k realiziranju ideje. Ideja zmaga nad vsakdanjo realnostjo. Avtor se ne briga veliko za to, kako je moglo mlado, samotno dekle v onih krvavih dobah živeti na gradu, kako je to, da emigrantje niso ničesar vedeli o bližajoči se konventovski vojski, kako je to, da niso pri svojem odhodu pustili na gradu zadostne straže itd. — toda poslušalec pozablja na taka podrejena vprašanja, avtor ga zna tako zainteresirati za glavno misel, da vso svojo pozornost obrača le tragičnemu stiku žene s slabim in s pogumnim možem.

Češki gost v našem uredništvu. Danes dopoldne nas je obiskal g. urednik A. Žalud iz Plzna. Gospod urednik se je podal na Slovensko, da osebno uredi nekatere stvari glede »Ciril - Metodove« veselice v Plznu, o kateri poročamo na drugem mestu. Mili naš gost je obiskal dopoldne med drugim tudi g. župana Hribarja, popoldne pa poseti pisarno »Ciril - Metodove družbe«.

Čehi za našo »Družbo«. Kakor smo že zadnjič na kratko poročali, bo začetkom decembra v Plznu velika veselica za našo »Ciril - Metodovo družbo«. Priredil jo bo ondodni osek »Česko-slovenske jednote«. V zvezi z veselico bodo predavanja o Slovincih, o naših kulturnih, gospodarskih itd. razmerah. Na veselico bo turistična razstava slovenskih pokrajin, bazar z našimi narodnimi izdelki, izložba slovenskih knjig in muzikalij, poskuševalnica slovenskih vin itd. V ljubljani se bo osnovalo za to slavnost poseben odbor, ki bo šel českim prirediteljem pri delu za slavnost na roko.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so odposlali mesto venca

na grob dr. M. Hribarja sledeči gg.: Fran Klemenž, uradnik banke »Slavija« 5 K; dr. Z. Lapajne, št. Vid nad Ljubljano 20 K; Karol Planinšek, trgovec v Ljubljani 20 K; Jos. Sepetavec, Idrija 10 K.

V spomin na pok. dr. Ivana Milana Hribarja darovali so za obrambni sklad in dijaško podporno društvo »Domovina« 45 kron gg. Hudovernj, dr. Kokalj, Rohrmann in pl. Trnkoczy.

»Glasbena Matica« je izdala Izvestje o 37. društvenem letu 1908/09. Izvestje obsega: I. Splošne podatke o društvu. II. Zapisnik o rednem običnem zboru (15. julija 1909). III. Glasbeno - literarno delovanje. IV. Glasbena šola. V. Koncerti. VI. Društveno vodstvo. »Glasbena Matica« se je ustanovila leta 1872. Skozi prvih deset let je bila zgolj glasbeno-literaren zavod, leta 1882. se je razširila v glasbeno šolo, polagoma pa se je razširila tudi v koncertni zavod. V minulem društvenem letu je štela »Glasbena Matica« 65 članov moškega in 109 članov ženskega zbora. Redne podpore je dobila za leta 1908/09 sledeče: državno podporo 3000 K, deželno podporo 2000 K, mestno podporo 3000 K, podporo Kranjske hranilnice 000 K. Nekateri denarni zavodi so dali skupno 580 kron. V Gradcu umrla Fran Lavrenčič je volil 10.000 K, Pavel Drahsler 200 K in dr. Hinko Dolenc 25 K. Leta 1908/09 je štela »Glasbena Matica« okrog 700 članov. »Glasbena Matica« je eden prvih kulturnih slovenskih zavodov, ki zasluži vsestranske podpore.

Akademija priredi v četrtek 30. t. m. ob 8. zvečer v Mestnem domu javno predavanje. Predava g. Vojislav Mole v spomin stoletnice poljskega pesnika Julija Slowackega.

Prijateljski sestanek društva slovenskih trgovskih sotrudnikov za Kranjsko, s sedežem v Ljubljani, je bil kaj dobro obiskan. Predsednik Morauc je vspodbujal tovariše k skupnemu delovanju v procvit stanovskih koristi. Društveno delovanje je jako uspešno naraslo in so se tovariši začeli resno zanimati za potrebno organizacijo. V kratkem času obstoja je doseglo društvo visoko število: 162 rednih članov. Jako živahno pa je tudi zanimanje za organizacijo na deželi. Društvo ima na deželi člane v Novem mestu, Trebnjem, Žužemberku, Škofjani, Trzinu, Kranju, Škofji Loki, Trati, Vrhniki, Gradcu, Ribnici, Krškem in Kočevju. Društvena posredovalnica dobro deluje. Načelnik pomočniškega zbora gremija trgovcev Sajoje je obljubil z vso vmeno delovati za koristi sotrudništva. Zamanjeno delo mora se kar najhitreje rešiti. Društveni odbor bode vedno priskočil v pomoč odboru pomočniškega zbora. Omenjal je pridobitev nedeljskega počitka in grajal nezavedne tovariše, ki delujejo ob nedeljah vseeno za zaprtimi vrati in s tem pobijajo težko dosegli zakon. Jurist Vladimir Breskvar je poročal o gojitvi zelo potrebne statistike. Evidenca vseh trgovcev, sotrudnikov, pisarniških nastavljenec, učencev itd. cele Kranjske je gotovo ne samo važnega pomena, temveč tudi zelo potrebna. Bratje Čehi naj nam bodo v tem oziru za vzgled. Društvo je prevzelo ureditev tudi te težke zadeve in se odločilo, da postavi v to svrhu šest odbornikov. Pri tem pa se bode oziralo tudi na vse druge korporacije in prosilo, da iste določajo za ta odbor svoje odposlance. Tajnik Roglič se je spominjal k vojakom odhajajočih tovarišev, katerim priredi društvo odhodnico v pondeljek dne 27. t. m. ob pol 9. zvečer v hotelu »Tivolij« (Sv. Cirijska). Društvo priredi svojim članom plesne večere in je zato sestavilo veselilni osek. Na prijateljskem sestanku pristopilo je k društvu sedem novih članov.

Poroka. Danes se je poročil trgovec g. Erno Hieng z gospodično Marijanico Perdano, hčerko pokojnega veletržca, dež. poslance in predsednika trgovske zbornice g. J. Perdana. Iskrene čestitke!

Ustanove za onemogle železničarje. Dohodke naslednjih ustanov za onemogle in podpore potrebne železničarje bode po določbah ustanovnih pisem razdeliti. 1. Avstrijski železniški podporni sklad. 2. Matija vitez Schönererjeva ustanova. 3. Moric baron Königswarterjeva ustanova. 4. Ustanova za avstrijske železniške pohabljenca. 5. Ferdinand Lindnerjeva ustanova. 6. Friderik August Birkova ustanova. 7. Josip Dorrekova ustanova. 8. Fran Riesnerjeva ustanova. Prošnje je polagati najkasneje do 27. t. m. pri načelniku južnega kolodvora. Tajništvo pa daje nadaljna pojasnila.

Podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Sodražico in okolico ustanovni občni zbor vrši se v nedeljo, dne 3. oktobra ob 3. popoldne. Pripricani smo, da se udeležijo tega ustanovnega občnega zbora vsi oni, katerim je na srečo dobra narodna vzgoja naše mladine. Na svidenje!

Požar je uničil dne 23. t. m. Iv. Ročevanju iz Vodic hlev in podstrešje pri hiši. Zažgal je štirileten otrok, ki se je igral z žveplenkami.

Na lokalni železnici Trebnje-Št. Janž se promet vidno množi. Ali kaj ko za ta promet že danes železnica nima zadosti prostora pri kolodvorih. Poglejmo n. pr. na kolodvor Mokronog-Bistrica. Tam je tako malo prostora, da se vozovi ne morejo ogibati drug drugemu, še manj pa, da bi bilo zadosti za skladiščenje lesa, oglja itd. Pri posloplju samem ni prostora, če je le par izvoščikov. Zahtevati je in prizadeti občine naj se zato pobrigajo, da se razširi dovozna cesta kakor tudi prostori pri posloplju in skladišču, da ne bo oviran promet. Promet bi se še bolj množil, če bi bile pri kolodvorih, ki so stavljeni na samotnih krajih, restavracije in hlevi. Na kolodvoru Mokronog-Bistrica n. pr. nima popotnik v bližini kam iti in ako z zadnjim vlakom dospe nikjer prenočiti ter je primoran 2¹/₃ km dolgo pot do Mokronoga premeriti. Sicer stavi sedaj neki podjetnik poslopja, ki bodo gori omenjenemu namenu dobro vstrezali, kar je že skrajni čas, ali bati se je, da to zimo še ne ugodnosti ne bo, ker le nekoliko prepočasni napredujejo.

V Trbovljah priredi prostov. gasilno društvo veliko vinsko trgatve v nedeljo, 3. oktobra t. l. v dvorani g. Forte na Vodah. Začetek ob 3. popoldni. Bogato obložen vinograd z vsakovrstnim grozjem in sadjem pripeljal bo do najbolj poštenega človeka na zatožni klopi.

Lepa žrebca. Posestnik Ferdinand Kaufmann v Gaju pri Trbovljah je prodal dva nedorasla žrebca. Domače reje vojnemu orarju za 8000 K.

Sulferajski šoli v Hrastniku prede silno slabo: sedaj so pričeli celo steklarji — kjer je glavni kontingent te šole — spoznavati, da jih naši nemški uradniki in direktorji le za nos vodijo in izkoriščajo. Zadržani »Glasmacherzeitung«, strokovni list, izhajajoč na Češkem, prinaša članek, ki grozovito in brez usmiljenja razkriva resnico v tej brezpotrebni sulferajski šoli, ki so jo ustanovili le za 10 pravih Nemcev, več jih v Hrastniku ni i. t. d. Dalje omenja zadnjo veselico, kjer ni bilo ne štajerske, ne avstrijske zastave, temveč le nemške. Članek bi bil vreden, da se v celoti prevede in priobči. To je glazur, kojim je šola v prvi vrsti namenjena, pridejo do spoznanja, kdaj se bo to zgodilo pri ubogih, zapeljanih tovarniških delavcih in pri onih par rudarjih? Naj navedem se nekaj slučajev, ki naj ilustrirajo učilno moč naše nemške šole. Otroci, ki so lani izstopili iz nje, so morali delati, ker se šola ni imela pravice javnosti, poseben izpit v Laškem. — Pri takem vprašanju katehet otroka: »Wer hat dich erlöst? (kdo te je odrešil)? Otroci, ki ne razume vprašanja, gleda okrog in slednjič pokaže katehet na križ, poleg katerega je cesarjeva slika, in gojenec nemške šole se odreže: »Der Kaiser« (cesar). — Dalje: »In welchem Erdteile wohnt du« (v katerem delu sveta smo)? odgovor: »Australien«. — Zato je bil klasificiran z »komajzadostno«. Da kolikor mogoče prikrijejo te čedne napehe, se je menda poslancu Markulu tako mudilo, da je izposloval soli pravico javnosti.

Podivjan rod. Preteklo soboto je gorelo pri St. Jedrti blizu Celja. Na klie trobente je bila brzgalna takoj na ulici in gasilci pripravljeni. Ljudje so iskali po vsem Celju konj, da bi jih upregli pred brzgalno, toda v celnem Celju ni bilo mogoče dobiti par konj. Ko se je zvedelo, da gori v okolici pri Slovenca, ni hotel nihče dati svojih konj. Brzgalno so spravili v šrambo, gasilci so pa šli po svojem navadnem opravku. Pa naj kdo reče, če ni to podivjan nemški katarski rod!

Umrl je v St. Petru pri Gorici dne 27. t. m. bivši poljedelski minister grof Ferdinand Buquoi. Truplo se jutri prepelje v Prago.

Zopet demonstracije v Trstu. V Trstu je že tako, ko tamošnji neodrešeni prično demonstrirati, ni tega kričanja tako kmalu konec po tržaških ulicah. Za nedeljo o polnoči je bil napovedan prihod s parnikom »Wurmbrand« »senciziatu italijan« (italijanski učenjakov), ki so se nahajali na padovanskem kongresu — iz Benetk v Trst. To priliklo so zopet porabili tržaški neodrešenci, da od dajo duška svojim »notranjim čutilom« in si ohladi vroče srce z raznim veleirredentističnim vzklikanjem. Zo okoli enajste ure zvečer so se pričeli zbirati kamoristi in mazinjanci na velikem trgu in na pomolu San Carlo, kričaje razne »Evviva« in »Abbasso«. Policija, videča, kaj se pripravlja, namreč, da nameravajo »navdušeni sinovi matere Italije« privedi došlim regnicolom vsprejem, kakor se to »spodobilo«, je pričela demonstrante brezobzirno razganjati. Izpraznila je pomol San Carlo in veliki trg; še predno je priplul »Wurmbrand« v pristanišče. Ali neugnani demonstrantje so se zopet pojavljali na drugih

mestih in venomer kričali svoj: evviva Trieste sempre italiana! in razne druge vzklike na prihajajoče regnicole. Ravno, ko so italijanski učenjaki prihajali v mesto, so njih neodrešeni tržaški bratci najbolj bežali pred policijo, kakor kaki plašljivi zajci, a tu pa tam je kakaga vročkrvnega vlekel »mož postav« seboj. — Res, lep prizor za došle italijanske učenjake! — Pri kavarni volte Chiozza je prišlo ponovno do večjih kravalov. Policija je izpraznila kavarno in demonstrante razgnala, nekoje pa — zaprla. — Tekom demonstracij je bilo aretiranih 23 oseb, mej temi notar dr. Quarantotto in njegova soproga, kakor tudi neka druga elegantna dama. »Piccolo« in drugi italijanski listi se grozno hudujejo na policijo, ker je tako strogo postopala. — To strogost je pa povzročilo petkovo streljanje na socialne demokrate.

Lahkoživka roparsko zadavljena. V tolerančni hiši št. 4., ulica Croasada v tržaškem starem mestu, je živele že več let 42letna Marija vdova Mathias. Imenovana je vdova že od svojega 24. leta in mati 20letne hčerke, ki je zaposlena v neki tržaški tovarni. Vdova se je takoj po moževi smrti udala lahkoživemu življenju, kateremu je ostala zvesta do zadnje ure. — V nedeljo okoli 10. ure zjutraj so videle ženske omenjene hiše priti iz sobe rečene Mathias nekega približno 25 let starega mladeniča, ki je na vprašanje žensk tudi potrdil, da je bil pri vdovi. — Ko pa Mathias ni dolgo prišla iz sobe, se je drugim ženskam to čudno zdelo in šle so na vrata trkat. A ni bilo odgovora. Ženske so dale zaklenjena vrata s silo odpreti in našle Mathias mrtvo na postelji. Imela je ves črn vrat, znamenje, da je bila zadavljena. Morilec jo je oropal vsega lišpa, ki pa ni velike vrednosti, ker ni bil zlat, nato pa zaklenil vrata, vzjel seboj ključ in pobegnil. — Za morilecem pridno poizveduje policija, vendar nima pravega sledu. Aretirani sta bili že dve osebi, ali obe izpuščeni, ker se je njih nedolžnost izkazala. Policija je zaplenila tudi vso korespondenco pokojnice in slike kakih 50 ljubčkov, katere je imela tekom let.

Igranje v ogrski razredni loteriji prepovedano. S 1. majnikom leta 1897. se je uvedla na Ogrskem takozvana »Ogrska razredna loterija«. Igranje v tej razredni loteriji je v Avstriji prepovedano, kakor sploh vsako igranje v inozemskih kakorkoli urejenih loterijah. Tako oni, ki prodajajo srečke »Ogrske razredne loterije«, kakor oni, ki si take srečke nabavijo, da celo oni, ki jih samo obdržijo, ako so se mu doposle, se okrivijo dohodarstvene prikratbe. Ravno tako vsebuje razglaševanje in priporočevanje takih srečk, ako se vrši potom tiska ali pa na kak drug način javno, dalje je objavljene izzrebne list te loterije težek dohodarstven prestop. Ker poklicana oblastva vedno in vedno opazuje, da poskušajo ogrski kolektanti z vsemi sredstvi spravljati srečke ogrske razredne loterije v tostranske dežele, in da se ne strašijo v izogib zaplombam pošiljati posluževati se celo zavitkov z napačnimi napisi, tedaj se občinstvo ne more dovolj svirati pred nakupom takih srečk. Zaplomba srečk in morebitnih dobikov ter občutljive denarne kazni so žalostne posledice protipostavne nabave takih srečk. Zatorej ne naročajte »Ogrske razredne loterije«, če so se vam pa doposle brez naročitve, uničite jih ali pa izročite jih finančnemu oblastvu!

Cvetje v jeseni. Mlad prijatelj našega lista, dijak I. razreda na I. državni gimnaziji, nam je prinesel cvetje divjega kostanja, ki ga je dobil ob Ljubljani na Prulah. Vsekako redkost v tem času.

Zaklalo se je v mestni klavnici od 5. do 19. septembra 160 volov, 11 krav, 10 bikov, 331 prašičev, 450 telet, 111 kostrunov in 2 kozliča. Ubeljalo se je 7 zaklanih prašičev, 19 zaklanih telet in 975 kg mesa.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske od 12. do 18. septembra t. l. Rodilo se je 28 otrok, umrlo je 22 oseb. Umrli so 4 za jetiko, 1 za mrtvoudom, 17 za različnimi drugimi boleznimi.

Hudi duhovi. Kakor v soboto, tako je nektar tudi v nedeljo razburjal duhove po raznih delih mesta. Začetek je bil že popoldne v Hradeckega vasi. Ko so na Anžičevem dvorišču italijanski delavci balincali, pridejo mimo delavci Ivan Greglj, Jožef Vrabec in Ivan Kopač. Brez najmanjšega povoda so ti Italijane nahručili, naposled pa je Vrabec vrigel med nje dobel kamen. Nato so si skočili v lase in naprej metali kamenje, pri čemur je eden zadel pri čisti stoječi delavca Kostanjčevica ter ga na roki ranil. Ker se je bombardiranje nadaljevalo, je policija vse tri napadalece aretovala. Med njimi je bil najrabinatnejši Kopač. Zoperstavljal se je policiji, slekel in tja vrge suknjič ter si raztrgal

arajco. — Ponoči sta prišla dva zidarja k neki baraki in sta začela tam prenočujoče delavce amerjati in takozv. razgrajati, da je poklicani stražnik napravil mir, s tem, da je oba odvedel v zapor. Tudi na Sv. Petra cesti sta dva delavca tako razgrajala, da je stopila v akcijo policija, ki je enega odvedla v spehovko, drugi pa je še pravočasno odnesel pete. — Pred »Slonom« sta si skočila v lase dva potnika. Prvotno so delovale zaustnice, ko sta pa začela vihteti palice, je nastopil stražnik in napravil konec »predstave«. Tudi po Dunajski cesti je bilo precej živo in je policija tri razgrajajoče proti jutru zasačila v nekem hlevu. Vsi trije so že stari znanci kazenskega zakona. Na Sv. Petra cesti je bil prijel tudi neki čevljar, rodom iz Kočevja, ker je razbil svoji mojstri steklena vrata ter poleg tega še s svojo ženo in nekim 14letnim dekletom prav neumisljeno ravnal. Ko so jim do jutra ohladili možgani, je vsak dobil za svoje »delo« primerno plačilo.

Ukraden je bil potniku gospodu Emilu Pirnatu na Marije Terezije cesti št. 14 izvesek s slovenskim emailovim napisom, vreden 94 K.

Trmoglavce. Včeraj popodne je po Bleiweisovi cesti nek voznik tako naglo vozil, da ga je moral opozoriti stražnik, kar pa ni nič izdalo, marveč je po opominu še huje zapodil konja. Med dirom mu pade na tla klobuk, katerega je šel pobrat, konja pa sta tako dirjala dalje, da je bila velika nevarnost za iz šole gredeče otroke. Trmoglavce se bode zagovarjal pred pristojnim oblastvom.

Delavski gibanje. Včeraj se je skozi Ljubljano iz Belgrade odpeljalo 180 Macedoncev, 100 Hrvatov iz Zagreba, 60 pa iz Reke. 40 Hrvatov je šlo v Buchs, 35 v Heb, 50 pa v Inomest. 25 rudokopov se je odpeljalo na Westfalsko, 19 Kočevarjev je šlo pa na Dunaj kostanj peč.

Izgubljeno in najdeno. Neka dama je izgubila črn svilnat dežnik. — Kovač Jožef Izlaker je izgubil črn suknjič. — Dijak Valentin Urbančič je našel srebrn prstan. — Stražnik Močan je našel še neizgotovljen suknjič. — Ga. Smrketova ni izgubila v usnjati zapestnici ure, marveč zapestnico v obliki pasa z zlato zaponi.

Razne stvari.

*** Bosansko-hercegovska spominjska svetinja.** Cesar je ustanovil v spomin na aneksijsko Bosno in Hercegovino posebno svetinjo, ki jo dobe vsi bosanski deželni in občinski uradniki in vsi oficirji, ki so 5. oktobra lanskega leta službovali v Bosni.

*** Samomerni pevke.** V Petrogradu je priredil 23. t. m. general Sleppev zabaven večer. Ko se je vse vrtele v veselem valčku, je stopila lepa angleška pevka Salt h generalu mizi, potegnila iz miznice samokres, ter se vpričo strmečih gostov ustrelila. Bila je baje smrtno zaljubljena v starega generala Sleppeva.

*** Tevet v juž. Dalmaciji.** Pred par dnevi je bila tu velika vojska med delavci, ki so zaposleni pri izkrevanju premoga in ki jih je okoli 300. Prišlo je do prepira z noži, tako, da so morali vojaki poseči vmes; ti so kmalu napravili mir, akoravno jih je bilo samo šest. Vojaki so bili z ladje Sansigo, ki je tam vkrcana kot straža.

*** Zgubljena mladost.** Na Dunaju so se poskusile usmrtiti z lizolom tri šestnajstletne deklice. Ena od njih je tuberkulozna in ne more delati; ker se ni imela s čem živeti, se je udala prostituciji. Iz gnusa nad takim življenjem se je odločila k samomoru in je k temu pregovorila še dve prijateljici, ki sta živeli ravno tako življenje.

*** Cook in Peary.** Kakor poročajo angleški listi, se odpelje Peary iz Skotskega naravnost v svojo domovino Maine, kjer hoče za sedaj živeti v zatišju. Ne bo se več spuščal v spor s Cookom, dokler ta ne bo predložil svojega poročila kodanjski univerzi, kar se bo zgodilo v 14 dneh. Neka gospa je dobila od svojega brata sledeči dopis: Sešel sem se s Cookom v Etahu. Storiš je veliko stvar in upa, da bo postal slaven mož. Trdi, da je prišel na pol, in kolikor morem soditi, je res prišel.

*** Amerikanska posebnost.** Kapitan V. Edwards je z dvema paroma koz srečno prevozil Ameriko od Tihega do Atlantskega morja. Prod dobrih letom se je v San Diego v Kaliforniji usedel v majhno kočijo, v katero je bilo upreženih pet koz. Med potom mu je ena poginila. Preživljal se je največ s prodajanjem razglednic. Na poti je bil večkrat v veliki nevarnosti, enkrat bi bil celo kmalu utonil s kozami vred. Pretekli teden je prišel v New York, kjer so ga Amerikanci sprejeli s pravim ameriškim navdušenjem.

*** Dvojboj v kočiji.** V Palermo sta se nedavno zaročila Giovanni Ardito in Katarina Vicari. Nekega dne so pa nevestini starši prepovedali Ardito zahajati k njihovi hčer-

ki. Ta se je pozneje zaročila s nekim Lobiancom. Ko sta se pred nekaj dnevi srečala tekmeča na pragu nevestine hiše, je Ardito pozval Lobianca, da sta sedla v kočijo. Naenkrat se je iz kočije zaslialo pet strelav. Na eni strani je nato skočil iz kočije Ardito, ki se je v par minutah mrtve zgrudil na tla, na drugi strani je skočil Lobianco, ki se je po par korakih tudi zgrudil. Teško ranjenega so prepeljali v bolnišnico.

*** Zganje v oranžah.** V ameriškem mestu Kenton v državi Ohio, so prišli do absolutnega gospodarstva najhujši temperenclariji, ali po naše abstinenti. Poleg poljubovanja so strogo prepovedali prodajo vsakršnega alkohola. Prodajalci kakor tudi uživalci alkohola pa so si znali pomagati. Naenkrat so prišle v Kenton: najlepše in najdebelejše oranže. Toda policiji ne ostane dandanes nič skrito. Ker so imeli nekateri trgovci le preveč debele oranže, si jih je policija bolj natančno ogledala. In kaj je dobila v oranžah? Prav lične okrogle stekleničice napolnjene z najboljšim ameriškim whiskym. Policija je nato zaprla prodajalce in več kupcev.

*** Kako žive in delajo veliki možje.** Carlyle je dejal, da zgodovina ni nič drugega nego biografija velikih mož. Stari Seneka pa je že dejal, da imajo tudi veliki možje svoje slabosti. Pogosto so to zelo čudne in presenetljive anomalije. Slavni filozof in astronom Huygens je menil, da je njegovo telo iz voska in zato se ni nikdar približal ognju — bal se je, da bi se ne stajal. Francoski kralj Henrik III., zadnji Valois, ni mogel v svoji bližini trpeti mačke. Ravno narobe veliki franc. statistik Cilibert, ki je pri svojem delu vedno gladil po pet ali šest mačkov. Aleksander Dumas sin je bil goreč prizvrženec okultizma. Slavna pevka Adelina Patti je bila tako prepričana o čudotvorni moči čevljevčkov v katerih je slavila svojo prvo zmago, da jih je vedno skrbno hranila in jih je pri vsaki novi vlogi obula. Veliki Beethoven je kar divjal, če mu niso takoj spolnili ukazov. Vsed tega je njegov mecen, Lichnowski ukazal slugam naj v slučaju da zaslišijo knezov in Beethovnov zvonček ob enem, postrežejo najprej skladatelj. Za svet se ni veliko brigal, mode so mu bile neznane in vsa etiketa do duše zoprna. V zagovor svojega groznega rokopa je dejal nekoč: »Naše življenje je prekratko, da bi se učili slikati svoje dopise in note. Nasprotno je pa Rossini, komponist »Viljema Tella«, z nenavadno potrpežljivostjo prepisoval note in jih popravljati. »Red je bogastvo« je pogosto dejal. Češki skladatelj Dvořák je šel vsak dan na kolodvor, kjer je ogledoval lokomotive; vedel je številke vseh strojev, in pdir je kazal za to kako zanimanje se mu je takoj prikupil.

*** Dr. Cook, ki je prvi našel severni tečaj, ureja, kakor poročajo, obširno znanstveno gradivo, ki ga je nabral na svojem izrednem potovanju. Največ zanimanja je zbudila vest, da dr. Cook v tej daljni pokrajini, »vrhunec zemlje«, ni našel nič živega, celo ne pod drobnogledom. Tam nam je torej iskati idealnega kraja, kjer je nemogoče prenašanje bolezni po najmanjših živih stvarih. Drugače pa je pri nas, kjer so že usta prava zalega takih bakterij, ki so tako škodljive našemu zdravju. Samo mehaniško čiščenje zob z dobrim čistilom, kakršen je n. pr. Kalodont, nas lahko obvaruje neprijetnih posledic prenašanja bolezni po bakterijah v ustih.**

*** Največji hotel v Ameriki** se je otvoril pred štirinajstimi dnevi v Chicagi. Pred otvoritvenim dnevom je bilo zaposlenih 1000 moških, da so mogli pripraviti vse potrebno za otvoritev. Kot znamenitosti glede novega »La Salle Hotela« je omeniti sledeče: Visok je 200 čevljev. Varen je proti ognju in zgrajen na 150 grezljivih (caissons), ki se raztegajo doli do spodnje skalovine 110 čevljev pod cestno površino. — 22 nadstropij ima, dve pod cestnim površjem in dvajset nad istim. 1172 sob ima in 840 kopelnic. Talni obmer je 29.100 štirjaskih čevljev. Hotelski podi obsegajo 14 akrov. Zgradba stane 6.500.000 dol. in pohištvo 600.000 dol. Pohištvo obstoja iz 25.000 kosov, 80 vozniških nakladov in 4500 izmed teh kosov je tapetovanih. Srebrnine je 20.000 kosov in prtenine 140.000 kosov. Električnih svetilnikov je 5000, ki nosijo 20.000 luči. Elektra je dovolj velika, da bi zalagala z električno lučjo mesteca s 5000 prebivalci. Kuhinja je dovolj velika za pripravo 15.000 obedov na dan. Prezračevalna naprava bo prevajala 1300 kubičnih čevljev zraka vsako minuto in bo menjavala zrak v vsaki sobi hotela vsakih deset minut. V hotelu je 4600 vrat. Ako bi se postavila druga k drugim, bi se raztegala v daljavo 12 milj. Najponosnejši pa so lastniki hotela na pohištvo. Izdelano je bilo vse po posebnih načrtih, ki so bili uničeni, da se pohištvo ne more ponarejati. V bo-

gatem renesanškem slogu iz doba Ludovika XV. je vse izdelano iz orehovine, zlata, mahagonovine in sklenine (enamel), s primernimi prevlekami. Cela ogromna stavba je čist nekaj ameriškega.

Telefonska in brzjavna poročila.

Veleizdajniški proces v Zagrebu.

Zagreb, 28. septembra. Razprava v veleizdajniškem procesu je končana, a dan razglasitve sodbe se na znani pozneje. Vse narodno časopisje, hrvatsko in srbsko, povdarja, da so se izjavili nameni, ki jih je imel Rauch s tem procesom. Ni se mu posrečilo razbiti hrvatsko-srbske koalicije, niti spodkopati srbski samostalni stranki zaslonbe v narodu. Postopanje frankovcev vzbuja v vseh narodnih krogih največje ogorčenje. Glasilo frankovcev pozdravlja državnega pravdnika Accurtija, ki je predlagal vešala za obtožene Srbe. Frankovci v Brodu pa so poslali Accurtiju pozdravni in zahvalni telegram.

Ogrska kriza.

Budimpešta, 28. septembra. Kot bodoči ministri predsednik velja grof Teodor Zichy, kot minister notranjih del pa grof Ivan Zichy.

Budimpešta, 28. septembra. Guverner na Reki in vsi ustavni stranki pripadajoči veliki župani so demisionirali.

Budimpešta, 28. septembra. Dances se je začelo jesensko zasedanje drž. zbora. Med poslanci ni bilo toliko zanimanja za sejo, kakor bi bilo pričakovati z ozirom na ministersko krizo. Ko je predsednik Justh otvoril sejo, je bila zbornica komaj sklepna. Justh se je s toplimi besedami spominjal Kolomana Thalyja, člana magnatske zbornice in pristaša neodvisne stranke, ki je te dni umrl. Šele ko je prišel na vrsto dnevnici red, so prihiti poslanci v zbornico. Ministri predsednik Wekerle je naznanil, da je ministristvo v smislu svoječasne obljube demisioniralo in obenem priporočilo kroni, naj pokliče vodjo parlamentarne večine, Kossutha, da se z njim dogovori zaradi ustanovitve nove vlade. Ludovik Halló je pojasnjeval stališče Kossuthove stranke. Zastopniki nemadžarskih narodnosti so mu viharo ugovarjali, zlasti ko je trdil, da hoče Kossuthova stranka izvesti volilno reformo seveda tako, da ne bo Mađžarom na škodo. V imenu opozicije govori sedaj Molnár.

Budimpešta, 28. septembra. Kossuthov list »Budapešti Hirap« javlja: Kossuth je pripravljen omogočiti začasno rešitev krize, če se izroči njegovi stranki vlada, in ji da krona pooblastilo izjaviti, da sme začeti s pripravami za samostojno banko. V tem slučaju bi Kossuthova stranka izvedla volilno reformo, dovolila vse troške za aneksijo in tudi vojni budget pa samo z normalnim prirastkom, a ne tudi izrednih zvišanj, ki jih zahteva vojna uprava. List pravi, da krona te ponudbe neče sprejeti.

Demonstracije v Budimpešti. Budimpešta, 28. septembra. Vzlic policijski prepovedi so socijalni demokratje priredili sinoči impozantno demonstracijo za splošno in enako volilno pravico. Pred klubom Kossuthove stranke je bila demonstracija posebno viharina. Policija je s sabljami razgnala demonstrante. Več delavcev je smrtno ranjenih, lahoranjenih jih je več sto.

Ruski car v Italiji.

Rim, 28. septembra. Listi poročajo, da se snideta ruski car in italijanski kralj v Baji dne 7. oktobra.

Slovenci, kupujte vžigalice v korist družbi sv. Cirila in Metod!

Žitne cene v Budimpešti

Dne 28. septembra 1909.

Termin.			
Pršenica za oktober 1909	za 50 kg	K 14 12	
Rž	april	za 50 kg	K 14 12
Koruza	oktober	za 50 kg	K 9 68
Oves	maj	za 50 kg	K 7 01
	oktober	za 50 kg	K 7 46

Efektiv.

Nespremenjeno.

Izvid g. primarija dr. Lotheissena, docenta kirurgije na Dunaju.

G. I. Serravallo

Trst.

Na Vašo željo Vam sporočam, da mnogo uporabim Vaše Serravallovo kina-vino s železom na svojem kirurški ginek. oddelku v Franca - Josipovi bolnici. Bolniki je radi vživajo, izkazalo se je tudi jako pripravo pri zdravljenju različnih anemij.

Dunaj, 28. novembra 1907.

Dr. Lotheissen

Meteorološko poročilo.

Vilna nad mejo 300-2. Srednji zračni tlak 750-0 mm.

septem.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
27.	2 pop.	735-5	14-4	sl. zahod	oblačno
9. zv.	735-7	11-7	sl. zahod	oblačno	
28.	7. zj.	735-5	11-0	slab jug	dež

Srednja včerajšnja temperatura 12-5°, norm. 13-3°. Padavina v 24 urah 7-5 mm.

Žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem britko vest, da je naš preljubi soprog oziroma oče

Vincenc Jerše

strojevodja državne železnice v pok. po 12 letni mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajočega v 51 letu svoje dobe včeraj zjutraj v Feldhofu pri Gradcu v Gospodu zaspa.

Predrago ravnika priporočamo vsem v prijazen spomin in molitev.

V Ljubljani, 28. sept. 1909.

Žalujejo ostali.

Francoščina

Večerni tečaji za začetnike (dame in gospode) na Vodnikovem trgu 2/II. (Fabijanova hiša). 3637

Dva spretna 3641

čevlarska pomočnika

sprejme Anton Brajer, Komenskega ulica 34.

Mesečna soba

se odda takoj na Miklošičevi cesti št. 26, II. nadstropje. 3632

Zastoj

in poštne prosto dobi vsak moj glavni katalog s čez 3000 slikami o porabnih stvarih in darilnih predmetih vseh vrst, ki ga na zahtevanje pošljem takoj. C. in kr. dvorni dobavitelj Jan. Konrad, Most št. 484, Češko. 3585 1

Lepo stanovanje

3 sobe, veranda, kopalna soba, kuhinja, v I. nadstropju, se odda s 1. novembrom. 3636-1

Več se izve v vili Josipa Bergmanna na Poljanski cesti št. 83.

2 konja pisalni stroj

Remington, zadnji sestav (9), skoro nov prodaja I. Grobelnik, Ljubljana.

Kupim več vagonov kislih jabolk

za mošt. 3642 1 Janko Klun, trgovec v Škofji Loki.

Poučevanje jezikov francoščine, laščine in angleščine

v Ljubljani, Kongresni trg 4.

mesarski pomočnik

pri Francu Golobu, mesarju in prekajevalcu v Spodnji ulici pri Ljubljani. Vstop in plača po dogovoru. 3643-1

Prodajalka

z dežele, 21 let stara, zmožna slovenskega in nemškega jezika, želi spremeniti službo, najraje v mesto. 3570-2

Cenj. ponudbe se pošiljajo pod „prodajalka“ Hrastnik, pošto ležeče.

Stanovanje

najraje s hrano išče boljše šivilja zase in za 3letnega fantka pri Slovencih v Poljanskem predmestju, da bi mogla čez dan pustiti dečka pod nadzorstvom domačih. Ponudbe s ceno pod „R. B.“, Volšperk na Koroškem. 3639-1

Ugodna prilika!

Eden do dva vagona izvzeto ohranjenih, zelo močnih 3640 1

praznih sodov

od finega špirita skoro novih, enkrat rabljenih od 300 do 400 litrov in od 6-700 litrov, za vino zelo priporočljivih, odda takoj po jako nizkih cenah trdka

Iv. A. Hartmanna nasl. Avg. Tomažič Marije Terezije cesta št. 2.

Sukna

In modno 3219 2 blago za obleke priporočila firma Karel Kocian tvornica za sukno v Humpolcu na Češkem. Vzorci franco.

blagajničarka

v stalno službo v Ljubljani. Ponudbe poštni predal 29 v Ljubljani. 3623-1

Hotel Tivoli odda

več mesečnih sob od 24 K naprej.

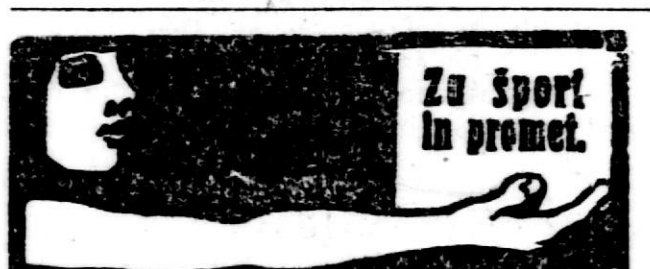
Sprejmeta se dve obiskovalki trgovskega tečaja

na hrano in stanovanje, ali pa se odda mesečna soba s hrano ali brez nje kakor dami. 3598-3

2 mizarska pomočnika

ki bi bila tudi večja polaganja parket. Delo trajno pri polaganju ali v delavnici.

Ferdo Primožič mizarstvo in parkete, Ljubljana, Rimska cesta 16. 3575-3

Zaloga koles

Puh (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov. Izposojevanje koles prejem koles za emajliranje, ponikljanje ter popravila solidno in ceno. 2954 21

Karel Čamernik Ljubljana, Dunajska cesta št. 9.

Pozor! Prodaja najnovejše Pozor! jesenske in zimske narejene obleke

za gospode, dame, dečke in deklice po najnižji ceni edine 3536-4 konfekcijska trgovina A. LUKIČ Pred Škofijo št. 19.

Nihče naj ne kupi poprej pisalnega stroja, dokler si ni ogledal moderne brzotpisnice

STOEPER REKORD

Zahtevajte taisto na poskušnjo in uverili se boste o vrlih tega stroja napram vsem drugim. Stari stroji se zamenjajo pod ugodnimi pogoji. Ugodna plačila na obroke. Prospekti zastoj. Glavno zastopstvo za Kranjsko: 3633-1

Ljubljana, Šelenburgova ulica 7, I. nadstr.

Mlad pisar

z lepo pisavo, več strojepisja, ki je že dalje časa služboval v notarski pisarni, išče službo tudi izven Ljubljane. 3627-1

Naslov v uprav. »Slov. Naroda«.

Mobilirana mesečna

soba

se ceno odda v Rožni ulici št. 25. Več se izve ravnotam. 3634

lepo meblirano sobo

s posebnim vvhodom v obližu Zvezde. Ponudbe pod „Zvezda“ na uprav. »Slov. Naroda«. 3635-1

čevlarska pomočnika

sprejme takoj Josip Smerkol v Vegovi ulici št. 12. 3638

komija

inteligentnega, v konfekcijski stroki dobro izurjenega trg. sotrudnika, dobrega prodajalca. Plača mesečno 200 do 250 K in provizijo. Nastop 1. januarja 1910 ali prej. 3617-2

O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu 5.

Proda se takoj lepa čedna graščinica

na Spodnjem Štajerskem, vpisana v deželno desko, z 9 parketiranimi, opremljenimi sobami, novozidanim gospodarskim poslopjem, sadnim travnikom, njivami za hmelj, gozdom in vinskimi nasadi. Posebno ugodna je za letovišcarje zaradi svežega planinskega zraka. V bližini je reška kopel in železniška postaja. Proda se radi družinskih razmer za 25000 K. Kje, se poizve v posredovalnici Peter Matelica pri Maliču v Ljubljani. 3605-2

Priloga k

3572-2 Priporočam sledeče specialitete:

Zajamčeno pristno slivovko in vinsko žganje od znanega vinogradnika F. Simončiča v Sevnici.

Pristni kranjski brinjevec. — Znane domače brusnice. Česnje v konjaku. — Višnje v Simončičevi slivovki. Tuzemske in inozemske mesne in ribje konzerve.

Vsake vrste vkuhanu sadje in sočivje.

Kofeina proste žgane kave za bolnike.

Fr. Kham, trgovina s špecerijo, delikatesami in vinarna.

Uradnik

ki se izkaže, da je slovenščine in nemščine v govoru in pisavi popolnoma vešč, izurjen v trgovstvu in stenografiji, dobi stalno službo v podružnični pisarni večjega zavarovalnega zavoda v Gradcu, ter lahko računa, če se izkaže zmožnega na povišanje.

Lastnoročno pisane prošnje z natančnim življenjepisom in prepisom spricheval je poslati pod „trajna služba 872“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3630

Sohe jedilne gobe

v vsaki množini kupuje in išče zanesljivo prodajalca večtrgovina S. Adler, Haldi pri Eisensteinu, Čaško. 3502-5

Gospodična

izurjena v šivanju in risalnem kroju, želi takoj službo v privatni, boljši hiši v mestu ali na deželi. Ponudbe se prosijo pod „Šivilja“ pošto ležeče Ljubljana. 3601-2

DIJAKE

iz trgovske šole 3625 2

sprejme na hrano in stanovanje

Janko Likar, mestni učitelj Prečne ulice šte. 2, II. nadstr.

Kupim dobro ohranjene sode za vino

od 15 do 25 hektolitrov. Naslov se izve pri upravništvu »Slov. Naroda«. 3131 16

enonadstropna hiša

na Selu pri Ljubljani, Poljska cesta št. 20. 2596-35

Poizve se v pisarni dr. Frana Počka, odvetnika v Ljubljani, Stari trg št. 30.

Dijaki ali gospodične

se sprejmejo na hrano in stanovanje pri boljši rodbini.

Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3222-9

SODI

prav močni, za vino pripravljeni, en del od žganja, v obsegu od 1 56-70 od 1 180-250 „ „ 100-120 „ „ 250-450 „ „ 120-180 „ „ 500-700 nadalje sodi z vratici od 800, 900, 1100, 1200, 1500, 1800, 4000 in 5000 l se dolo po prav nizki ceni pri trvdki

M. Rosner in drug v Ljubljani 593 100 poleg Koslerjeve pivovarne.